

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בהעלותך י"ב תש"ס

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 126

פנינים יקרים

וַיְהִי אנשים ממאים וכו' (פר' בהעלותך) דרשו חז"ל צדיקים קדושי עליון נושאי ארונו של יוסף היו... כי דרך הצדיקים בכל מה שמוסיף והולך בקדושה הוא מבין יותר בחינת אלקות ודומה לו שלא התחיל עדיין בעבודת הבורא ואותן אנשים שזכו לשאת ארונו של יוסף הצדיק באו למדרגה גדולה עד מאד והבינו בעצמם שאינם כלום...

(נעם אלימלך)

...איש הנאמר בתורה לרמוז על הצדיק הגדול שהוא איש למעלה ואיש למטה. כי יהיה טמא או בדרך רחוקה פירוש שיבא למדרגה גדולה שידמה בעצמו כטמא או כאדם שהוא בדרך רחוקה בעבודת הבורא. ועשה פסח בחורש השני. פסח נקרא ע"ש הקדושה הגדולה. פירוש שיוסיף בקדושה תמיד בהתחדשות שניות. כי כשיוקמן בענינו תיכף ומיד יבא להשגת מדרגות היותר גדולות ויחודש תמיד מעלה ומעלה עד אין סוף. והבן. (הג"ל)

וַיְהִי אנשים אשר היו ממאים לנפש אדם כי התפלה נקרא נפש כמ"ש ואשפוך נפשי ומצד שהיו נושאי ארונו של יוסף למדו מבחינת יוסף להוסיף שלמות בכל יום ומחמת זה חשבו נפשם ממאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפ"ה ס"ח שהוא התפלה שיהיה ביום ההוא במהרה המחשבה שנקרא יום ההוא והתקנה לזה שיתחברו עם בעלי הצורה שתהא עבודה שבלב לכך ויקרבו לפני משה ולפני אהרן כדי להתחבר עמהם.

וַיַּעַשׂ כן אהרן וכו' ר"ל שעשה ותיקן אהרן את עצמו ועי"ז יוכל להעלות את כל הנרות שיאירו כולן. מאחר שיש פנים לכאן ולכאן לכך יתלה כל אחד החסרון בעצמו ויראה לתקן את עצמו ואז ממילא יתקנו האחרים עמו. וזה שאמרו חז"ל (שבת י"ד) כל שיש בידו למחות וכו'.

וַיַּעַשׂ כן אהרן פרש"י מלמד שלא שינה. דהנה איתא והמכשלה הזאת תחת ירך אלו דברי תורה שאין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בה. ודאי ה' יכול לעזור לקיים ד"ת בלא הכשל קודם כי אם אין אדם עומד על דברי תורה מעצמו אא"כ נכשל בה משא"כ בעזר שמים... וזה יש לומר להגיד שבתו של אהרן שלא שינה בשום פעם שלא נכשל בה אעפ"כ עשה כן.

וַיַּעֲלֵו בנגב ויבא עד חברון. הענין שהאדם בא אצל צדיק ואינו יודע בעצמו למה בא אצל הצדיק ומדמה שבא בשביל חסרון פרנסה וכדומה, והצדיק הדור משכיל בחסרונו העיקר, ומבין התיקון שצריך לנשמתו ומתקן שורש נשמתו. וז"ש ויעלו בנגב שעולין לצדיק בנגיבה ויובש בשביל חסרון בעוה"ז ולבסוף יובא עד חברון הצדיק מביאו להתקשרות נשמתו בהשורש שלו השייך לנשמתו ומתקנו כאמור.

בהעלותך את הנרות. לפי הדין הדלקת הנרות מותרת בור. ואלו הטבת הנרות אסורה בור. כך פסק הרמב"ם: (הלכות ביאת המקדש פ"ט ה"ו) וכן הדלקת הנרות כשרה בזרים. לפיכך אם הטיב הכהן את הנרות והוציאן לחוץ מותר לזר להדליקן. מכאן ראינו שהכנה למצוה גדולה מהמצוה עצמה. (אדמו"ר ר' מ"מ מפליץ)

...כללא דמילתא שחיות כל דבר הם האותיות שבתוכו ואם האדם חוטא ח"ו מכנים האותיות שהם החיות ברע וגו' כח ברע. הגם שאינו נראה בעיני בשר - האמת ידוע. ולכן נותן וידוי דברים כאמרו חסידים במדידות לב מחמת יראת ה' ושתוף אהבת ה' הרי מוציא אותיות המחיה מן הרע וגשאר הרע בלתי חיות וממילא בסל...

(פרי הארץ בהעלותך)

והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. (סוף בהעלותך)... משה לא פסיק טעמא כי כולו אחד הן למעלה והן למטה היה אחד שכולו היה למעלה והיה מובדל מן החומר ואעפ"כ היה מחויב עצמו במדת ענוה אפילו בדברים עליונים. מכל האדם אשר על פני האדמה. האדם הוא המחשבה אשר כולה על פני האדמה. ר"ל אפילו מן אותו אדם שהוא כולו למטה היה משה חושב את עצמו יותר שפל ממנו.

בתרגום יונתן: כד חמא משה ענוותנותו קרא להושע בן נון יהושע. יש לפרש על-פי דברי המדרש (שמו"ר פמ"ו ו) שכשכתב משה את התורה נשאר בקולמים מעט דיו והעבירו על ראשו ומה זכה לקרני הוד. וביאור האור החיים הק' (שמות כד. ט) שכשכתב משה הפסוק (במדבר יב. ג) והאיש משה עניו מאד, כתב ענו ללא "ו", מחמת ענוותנותו, ומהמעט דיו שנשאר זכה לקרני הוד. ולכן כשראה משה ענוותנותו הוסיף לו י', לרמוז שהוא עניו באמת. (תפארת בנים)

נרשם ע"פ "שיחת הרא"ש, חוה"מ פסח תשכ"ז ע"י הר"ר פ' ל' הבית

אין יאוש

מי שאינו רודף אחרי הטבע אף אם ח"ו נכשל באיזה כשלון (כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא). יכול בקלות יתר לעשות חשבון הנפש עם עצמו ולחזור בתשובה אמיתית. אבל מי שרודף אחר החיפוש אחר הגשמיות כסף כבוד ותאוות עושה את האדם כ"כ רגיש וחלש. כך שבכשלון הקטן ביותר מאבד האדם את שוויון הנפש ונכנס לעצבות וליאוש בצורה חולנית עד שלפעמים אי אפשר לדבר אתם מחמת העצבות והדכאון.

ואם העצבות והיאוש הוא מחלה, הרי כמו שלכל מחלה יש רפואה וכמו שלכל מחלה יש רופא כך יש למחלת הנפש בעצבות והיאוש תרופה ויש למחלה רופא. הרופא הוא החבר הנאמן והתרופה הם הדבורים, עיי' שמדבר עם החבר הטוב-הנאמן על כל מה שעובר עליו בחיים הן בתורה הן בקיום המצוות מחליש את מחלת העצבות והיאוש. הכח של הדבור עם החבר הנאמן הוא כל כך חזק עד שיש באפשרותו לחדור עמוק עמוק עד לשורש הנשמה ומקור הבריאה ולשנות את הכל ההרגלים שהתרגל וגרם לו הטעויות אשר בגללם נגרמו לו הכשלונות. נמצא שככל שהוא יותר פתוח בדבורים עם החבר הנאמן הוא מוסיף כח במלחמתו נגד מחלתו-מחלת העצבות והיאוש.

הגדרת חבר נאמן הוא חבר אמיתי שאינו יכול לשבת בשקט בראותו הכאב של החבר. ואז עצם העובדא שיש לאדם חבר שכואב את כאבו זה בעצמו נותן כח לרצות להתגבר נגד המחלה המדומה הנקרא עצבות ויאוש עוד לפני

במלחמה נגד היצה"ר - בתחילה היצר הרע מפיל את האדם וגורם לשבירת הכלים וכאשר האדם מתחזק מתעלה וממילא נתקן הכלי שנשבר מאליו. ובמה מתחזק? בזה שאינו נופל בעצבות וביאוש!

המלחמה היא לא דבר פשוט. היצה"ר לוכד את האדם ברשתו מבלי שהאדם שם לב לזה בכלל. כמו שאמר דוד המלך ע"ה: ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם, אבל ה' כאשר ברצונו להביא אותי לאיזה נסיון קטן הסתרת פניך הייתי נבהל מפני שמוצא את עצמו כבר לאחר הכשלון וכך מצליח היצר הרע ללכוד את האדם ולהפילו ברשתו. (עיי' ספור ולקחו).

הקושי העיקרי במלחמה נגד היצר הרע אינו כ"כ בכשלון אלא ביאוש והעצבות שלאחר הכשלון יותר קל לאדם להיות זהיר שלא להכשל כלל מהיכולת של האדם להתחזק שלא ליפול בפח העצבות והיאוש אם ח"ו נכשל. העצבות והיאוש נתפס אצל האדם כמו איזה חולי שחודר בגוף האדם כך העצבות והיאוש חודרת בנפש האדם ולכך צריך האדם לראות בעצבות וביאוש כמו במחלה שצריכים לטפל בה כמו שצריכים לטפל במחלה גופנית.

המחלה הנקראת עצבות ויאוש נתפסת באדם מחמת זה שרודף אחר הטבע. עצם העובדא שרודף אחר הטבע עושה את האדם כאדם חלש אשר כל מיני מחלות נתפסים בו כך מי שרודף אחרי הטבע גורם שהנפש שלו חלשה מאד וכל המרעין בישין של עצבות ויאוש נתפסת בו. וגורמות לתוצאות גרועות מאד.

שיחות קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

126
ג

והנסיגות שעובר על האדם ובודאי אם מסוגל להתגבר לבד אינו מחויב לספר לחבר. עלינו לקבוע נדבר ברור שאם יש לו חבר נאמן שמסוגל לשפוך לפניו את אשר בלבבו. יש כבר התועלת אף אם לא ניצל את החברות בפועל. אבל אם לא מדבר עם החבר מחמת הבושה או מחמת הבושה או מחמת הפחד כי אינו יודע מה תהיה התגובה של החבר או לא נחשב החבר כרופא נאמן והדבורים כתרופה אמינה.

מכיון שחברות אמיתית יש לה ערך כל כך גדול במלחמה נגד היצה"ר לכן עושה היצה"ר כל מיני פעולות ומחפש כל מיני דרכים לגרום פירוד בין הדבקים כי אז היצה"ר יותר בטוח שיצליח להוריד את האדם בשאל תחתית. לכן צריך האדם לעשות מאמצים מיוחדים לא לתת ליצה"ר לשבור את רוח האחדות ולהיות באהבה שאינה תלויה בדבר שאינה בטלה עולמית. וכאשר האדם יתחזק באחדות בלי הסברים מיותרים. נוכל להפיק את התועלת המיוחדת שיש מהרופא המיוחד ומהתרופה המיוחדת אשר בכוחם נתעלה מעל השפעת העצבות והיאוש ועיי"כ יתקן שבירת הכלי שנשברה מחמת הכשלון.

ההתעלות והתקון אינו פעולה ישירה של האדם כי מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו. האם יש בכח האדם לתקן את אשר קלקל? אמנם עצם זה שלא נופל בפח היאוש והעצבות בזה יש כח בעליונים לתקן את אשר אוותה. נמצא שתקון הכלים שנשברו לא נעשו ישירות ע"י האדם. האדם מתעלה בדבקות בורא והתקון נעשה ממנו יתברך שמו.

שמספיק בכלל לדבר עם החבר הנאמן כ"ש לאחר שמצליח להדבר עם החבר. משל למה הדבר דומה לאחד שטעה במדבר. אם יש לו חבר בקרבת מקום אינו מתיאש מהר כי יש לו איזה תקוה שאם יגיע לאיזה מצוקה יזעק לעזרה והחבר ישמע קולו ויבא לעזור לו להחלץ מהמדבר. ולכך אפילו שעדיין לא זעק לעזרה שומר האדם על שקטות ושלות הנפש. אבל אם אין לו חבר בקרבת מקום, המצב מתהפך בכוון ההפוך אשר תיכף ומיד רוח העצבות והיאוש מרחפת עליו, עוטה חשך וצלמות שוקע בתוך הדכאון כאלו אין כל תקוה לצאת מהמדבר. נמצא שההבדל בין יש לו חבר למי שאין לו חבר הוא כפול ומכופל עשרות מונים כי העזרה שיש לו מהחבר אינו רק מתי שהחבר עוזר לו בפועל אלא אפילו מתי שהחבר לא עוזר לו בפועל עצם העובדא שיש לו חבר שמכיר אותו כאחד שאינו מסוגל לשבת בשקט כאשר חברו נמצא באיזה צרה ויעשה הכל כדי לעזור לו. חברות כזאת עוזרת לאדם להתחזק מליפול ביאוש עוד הרבה לפני שהחבר היה צריך לנצל את החברות כדי לעמוד לעזרתו ולהוציאו מצרתו.

הנמשל ברור כאשר יש לאדם חבר שאיכפת לו באמת וכואב לו המצב של החבר עד שמוכן לעשות מאמצים מיוחדים כדי לעמוד לעזרתו ולהוציאו ממצוקתו, אזי אף שלא תהיה הדברות ביניהם ורק בעצם העובדא שיש חבר שאיכפת יקבל החבר כח שלא ליפול בפרי העצבות והיאוש אף שיפול איד שיפול. ואם אין לאדם חבר נאמן שאיכפת לו ממנו אזי בנפילה הקטנה ביותר יצליח היצה"ר להחזיר בתוכו את הרעל של העצבות והיאוש.

נכון שאין מצוה לספר לחבר כל המחשבות

בשנת תשכ"ה כאשר ההתנגדות על הרא"ש היתה בעיצומה, מאן דהו הרהיב עוז לצאת נגד הרא"ש במלחמת חרמה, הכפיש את שמו של הרא"ש בדרכים שונות, ולא חסך בשבט לשונו להעליל על הרא"ש עלילות שוא וכו'. והגישה של הרא"ש היתה להפנים ולהבליג ולא להגיב בכל צורה שהיא.

באחד הפעמים שהודמנתי אל הרא"ש פגשתי מנהל דו שיח עם החבר הותיק הרה"ח ר' גדליה קעניג זצ"ל בחצר ביתו. נעמרתי בצד על מנת לחכות לגמר השיחה. תחילה לא שמעתי פרטים על תוכן השיחה אך כאשר השיחה שלהם התחממה וטון הדבור עלה, קלטו אזני תוכן השיחה. ובצרוף דבר מתוך דבר באפשרותי לשחזר את תוכן השיחה. מחמת הערך המיוחד המשקף גישתו הטהורה של הרא"ש הנני מעלה אותו על הכתב.

הרג"ק הנ"ל היה מאד כעוס על המאן דהוא, והחליט שעליו לפנות לבית הדין בתביעה על הוצאת דיבה. הרג"ק הגיע להרא"ש לבקש ממנו אשור לביצוע מהלך זה והרא"ש התנגד. בתחילה נימק הרא"ש את התנגדותו בהתחמקות פשוטה: ועגין ואס דארפמען דאס (בשביל מה צריכים זאת) ואס איז דאס נייטיג (מה זה נחוץ) וכד'. רג"ק לא הרפה מהרא"ש והמשיך לשכנע אותו, שהשתיקה יכולה להתפרש כאלו מסכימים לכל הנאמר עליו. אך הרא"ש בשלו ממשיך בהתנגדות. הרג"ק הרעים בקולו ואמר בזה"ל: סי ארד דיר נישט ואס מזאגט האפדיר? (לא איכפת לך מה שאומרים עליך?) הרא"ש בשלות נפש ובקול שקט ורגוע עונה לו: ואס וויסטע, זיי זאגין דאך אמת (מה אתה רוצה הרי הם אומרים את האמת). תשובתו השלוח של הרא"ש הקפיץ את רג"ק ובקול חמור ומתוח שאל את הרא"ש: דו ויסט זאגין אז דו האסט טאקע אזוי גימאכט? (אתה רוצה לומר שככה עשיתי?) ענה לי הרא"ש באותה שלוח: אז מרעט האפ מיר האב איך דאס געמאכט, און דאס וואס איך האב נישט געמאכט בפועל דאס איז דער רחמנות פון רבש"ע (אם מדברים עלי זו הוכחה שעשיתי ומה שלא עשיתי בפועל זה היה הרחמנות של הרבש"ע). ככה המשיך הרא"ש ל"שכנע..." את רג"ק שאי אפשר לבא בשום טענות אל המאן דהוא על דבריו ואי אפשר להפוך את הס"ד שלא נכשל בפועל כאלו שבטוח שלא ייכשל. בסוף השיחה השתכנע רג"ק שאין מקום לפנות לביה"ד איך שלא יהיה הרא"ש בין כה לא ישתף פעולה.

אמר הכותב: תחושתני קל לדבר על הכנעה ושפלות ולפעמים אפילו נעים לנתח את האפסיות של עצמו כל זמן שלא התנסה בשטח. המבדוק האמיתי אינו מתי שאומר על עצמו שאני כך וכך אלא מתי שמשחו אחר אומר עליו שהוא כך וכך ובכ"ז יודע להפנים ולהתייחס בהתאם. לצערנו ברוב המקרים התגובה קשה מאד וגורר אתו אסורי תורה לשון הרע רכילות קנאה שנאה לא תקום ולא תטור וכד'. - העובדא האמורה משמש עבורנו לקח עצום וברור איך לעמוד מאחורי המילה וההשקפה...

שהשמחה במעונם

מו"ר הרא"ש שליט"א להולדת הנין
הר"ר שמואל קלירס ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר יאיר וינשטוק ומשפ' להולדת הבן
הר"ר אליהו גרוס ומשפ' להולדת הבן
הר"ר אשר ישעי' קרויס ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר שמואל שכטר ומשפ' לנישואי הבת
הר"ר אלחנן פרידמן ומשפ' לנישואי הבן

י"ל ע"י
משרכת החברותא
שני 3
סל: ארמאס 50
פקס: 50254 סל
תל: 50254
ירושלים 50254

